

अयत् *a.* Uncontrolled, unchecked.

अयति *a.* Not attempting; अयतिः श्रद्धयोपेतः Bg. 6. 37.

अयतिन् *a.* Of unsubdued desires or passions, incontinent.

अयत्न *a.* Not requiring any effort; तयोधवारणानामयत्न-पटवासताम् R. 4. 55. cf. also अयत्नशीतलं वारि सुखं च स्वेद-वर्जितम् Udb. -**त्नः** Absence of effort or exertion; **अयत्नेन**, -**त्नात्**, -**त्नतः** without effort or exertion, easily, readily. -**Comp.** -**कारिन्** *a.* making no effort or exertion, indifferent; idle. -**कृत**, -**ज** *a.* easily produced, spontaneous. -**लभ्य** *a.* easily obtainable; हिंसाशून्यमयत्न-लभ्यमशनम् Bh. 3. 10.

अयथम् Ved. A foot, leg.

अयथा *ind.* Not as it should be or is intended to be, unfitly, improperly, wrongly. -**थम्** Ved. Without effort; गोधा तस्मा अयथं कर्षेदित् Rv. 10. 28. 10. -**Comp.** -**अर्थ** *a.* 1 not true to the sense, unmeaning, nonsensical; परित्यक्तस्वार्थो नियतमयथार्थः क्षितिपतिः Mu. 3. 4. -2 incongruous, unfit, false, द्वयमिदमयथार्थं दूरयते मद्विधेषु Ś. 3. 2; incorrect, wrong; अनुभवो द्विविधो यथार्थोऽयथार्थश्च T. S.; °अनुभवः incorrect or untrue knowledge, wrong notion; तद्भाववति तत्प्रकारकोऽनुभवोऽयथार्थानुभवः। यथा शुक्तौ रजतमिदमिति ज्ञानं सैव अप्रमेत्युच्यते. -**अभिप्रेताख्यानम्** Communicating a news in an undesired manner, i. e. to tell a good news in a whispering tone, and to declare a bad news loudly. P. III. 4. 59. अयथाभिप्रेताख्यानं नामाप्रियस्योच्छैः, प्रियस्य च नीचैः कथनम् Sk. -**इष्ट** *a.* 1 not as wished or desired, disliked. -2 not enough or sufficient. -**उचित** *a.* unfit, unworthy. (-**तम्**) unfitly. -**तथ** *a.* 1 not as it should be, unfit, unsuitable, unworthy; इदमयथातथं स्वामिनश्चेष्टितम् Ve. 2. -2 vain, useless, profitless. (-**थम्**) 1 unfitly, unsuitably. -2 in vain, uselessly; तद् गच्छति अ° Ms. 3. 240 -3 wrongly; Ve. 5. -**तथ्यम्** unsuitableness, incongruity, uselessness. -**द्योतनम्** intimation or occurrence of something or act which is not expected. -**पुर**, -**पूर्व** *a.* unprecedented, unparalleled, unusual; ददृशे सोऽयथापूर्वो R. 12. 88. -**मुखीन** *a.* having the face turned away -**वृत्त** *a.* acting wrongly. -**शास्त्रकारिन्** *a.* not acting according to the Śāstras, irreligious; अयथाशास्त्रकारी च न विभागे पिता प्रभुः Nārada.

अयथावत् *ind.* Wrongly, erroneously, improperly; अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ राजसी Bg. 18. 31.

अयदीक्षितः Name of an author (nephew of Appaya Dīkṣita).

अयन्त्रम् 1 Non-restraint; having no restraint; विधर्म-णायन्त्रैरीयते नृन् Rv. 10. 46. 6. -2 A powerful weapon for restraining enemies. नायान्त्रितस्त्रिवेदोऽपि सर्वाशी सर्व-विक्रयी Ms. 2. 118.

अयन्त्रित *a.* Unrestrained, unchecked, self-willed.

अयमित *a.* 1 Unrestrained, unchecked. -2 Untrimmed, undecorated (as nails &c.); स्पर्शकृष्टामयमितनखेना-सकृत्सारयन्तीम् Me. 93.

अयव *a.* 1 Deficient. -2 Having worthless or no barley, such as a religious ceremony (also अयवक in this sense). -**वः** 1 Name of a worm bred in excrement -2 (अयवन् *m.*, अयवस् *n.* also). The dark half of the month; पूर्वपक्षा वै यवा अपरपक्षा वा अयवास्ते हीदं सर्वं युक्ते चायुक्ते च Sat. Br. -3 An incongruous enemy.

अयव्य *a.* Unfit for barley.

अयशस् *a.* Disreputable, infamous, disgraceful; also अयशस्क in this sense. *n.* (शः) Infamy, disgrace, ignominy, ill-repute, stain, dishonour, scandal; तपो दानं यशोऽयशः Bg. 10. 5. अयशो महदाप्नोति Ms. 8. 128; किमयशो ननु घोरमतः परम् U. 3. 27; स्वभावलोलेययशः प्रमृष्टम् R. 6. 41. -**Comp.** -**कर** *a.* (री *f.*) disgraceful, ignominious.

अयशस्य *a.* Infamous, ignominious.

अयस् *a.* [इ-गतौ-असुन्] Going, moving; nimble. *n.* (-**यः**) 1 Iron (एति चलति अयस्कान्तसंनिर्ष इति तथात्वम्; नायसोल्लिख्यते रत्नम् Śukra 4. 169. अभितप्तमयोऽपि मार्दवं भजते कैव कथा शरीरिषु R. 8. 43. -2 Steel. -3 Gold. -4 A metal in general. -5 Aloe wood. -6 An iron instrument; यद्योनिधनं याति सोऽस्य धर्मः सनातनः Mb. 6. 17. 11. -7 Going. *m.* Fire. [cf. L. *aes, aeris*; Goth. *ais, eisarn*; Ger. *eisin*]. -**Comp.** -**अग्रम्**, -**अग्रकम्** a hammer, a mace or club tipped with iron; a pestle for cleaning grain. -**अपाष्टि** *a.* Ved. furnished with iron claws or heels. -**कंसः**, -**सम्** an iron goblet. -**कणपम्** A kind of weapon, which throws out iron-balls; अयःकणपचक्राश्म-भुशुण्डयुद्यतबाहवः Mb. 1. 227. 25. -**काण्डः** 1 an iron-arrow. -2 excellent iron. -3 a large quantity of iron. -**कान्तः** (अयस्कान्तः) 1 'beloved of iron', a magnet, load-stone; शम्भोर्यतश्चक्राष्टुमयस्कान्तेन लोहवत् Ku. 2. 59; स चकर्ष परस्मा-त्तदयस्कान्त इवायसम् R. 17. 63; U. 4. 21. अयस्कान्तमयः संक्रामति M. Bh. on P. III. 1. 7. -2 a precious stone; °मणिः a loadstone; अयस्कान्तमणिशलाकेव लोहघातुमन्तः-करणमाकृष्टवती Mal. 1. -**कारः** 1 an iron-smith, blacksmith. -2 the upper part of the thigh. -**किट्टम्**, -**कीटम्** rust of iron. -**कुम्भः** an iron vessel, boiler &c.; so °पात्रम्. -**कुशा** a rope partly consisting of iron. -**कृतिः** *f.* a preparation of iron; one of the ways of curing leprosy (महाकृष्टचिकि-त्साभेदः). -**गः** an iron hammer. -**गुडः** 1 a pill; one made of some preparation of iron. -2 an iron ball; दीप्तशूलष्टर्षयोगुडान् Ms. 3. 133. -3 A kind of weapon consisting of iron balls; लघुडायोगुडाश्मानः Mb. 7. 30. 16. -**घनः** [अयो हन्यते अनेन इति P. III. 3. 82] an iron hammer, forge hammer; गदापरिघनिस्त्रिशपट्टिशायोघनोपलैः Mb. 7. 25. 58. अयोघनेनाय इवाभितप्तम् R. 14. 33. -**चूर्णम्** iron filings. -**जाल** *a.* having iron nets; of impenetrable guiles. (-**लम्**) an iron net-work; अयोजालानि निर्मथ्य भित्वा रत्नगृहं वरम् Rām. 3. 35. 35. -**ताप** *a.* making iron red-hot. -**दत्**, -**दंष्ट्र** *a.* Ved. iron-toothed, having iron rims